

Zeker weten dat jij het goede voorbeeld bent

- Tom-Jan Meeus

4 juli 2017

Nederlanders zijn standaard gelukkiger met zichzelf dan met de maatschappij: ‘Met mij gaat het goed, met ons gaat het slecht.’ Elke drie maanden kun je dit teruglezen in de rapportage van het SCP over de gemoedstoestand van de natie. Onze eigenliefde is zo groot dat we anderen voortdurend hun keuzes verwijten: pas als jullie zouden leven zoals wij, gaat het beter met jullie.

Dit verklaart misschien waarom medisch-ethische thema’s de uitkomst van de regeringsvorming bepalen.

Weinig Nederlanders plaatsen deze thema’s hoog op de ranglijst van nationale problemen. [Volgens de laatste SCP-rapportage](#), van vorige week, zijn we het meest bezorgd over, in die volgorde, samenleven, immigratie, zorg, economie, politiek en veiligheid.

Er komt bij dat onderhandelaars moeten anticiperen op mogelijke gevaren met enorme impact: Brexit, de vernieuwing van de EU, het verval van de VS, het gevaar van handelsoorlogen als gevolg daarvan. Ik zal niet zeggen dat embryo’s kweken (voor wetenschappelijk onderzoek) of voltooid leven sowieso minder van belang zijn, dat maakt iedereen zelf uit, maar feit is dat die zaken kleinere groepen raken.

Dus wie vanuit het grote geheel denkt, kan moeilijk goedpraten dat medisch-ethische thema’s de huidige formatiepoging beslissen.

Toch hebben we dit aan onszelf te wijten. Dit voorjaar hielden we verkiezingen met identiteit als dominant thema. Niet langer stemmen op een ideaal. Niet langer stemmen op wat je hebt, of wat anderen hebben. Alleen stemmen op wie je bent. Politiek teruggebracht tot zelfverklaring: *me, myself and I*.

Traditionele politiek draait om belangen: je kunt er uiteindelijk altijd een compromis over sluiten. Nieuwe politiek draait om jezelf, je ego, je identiteit: daar is per definitie geen compromis over mogelijk.

Dit is de gevangenis waarin D66 en ChristenUnie nu zitten: zij verwijten elkaar niet alleen hun standpunten, zij bestrijden in feite elkaars identiteit. Goede oplossingen voor beide zijn daarom amper mogelijk: of ze binden in op punten die ze elementair vinden, of ze stellen zaken uit (en gaan later electoraal onderuit).

Het laat in de kern zien dat identiteit een onmogelijke drijfveer voor politiek is. Het tilt kleine thema’s op tot zaken van enorme proportie, het verwaarloost de grote thema’s, het verleidt kleine groepen zich superieur te wanen tegenover de anderen.

Identiteit als politieke drijfveer versterkt het grootste misverstand van allemaal: dat het met individuen ook beter zal blijven gaan als de maatschappij haar samenhang verliest.

Tom-Jan Meeus (t.meeus@nrc.nl; @tomjanmeeus) schrijft op deze plek een wisselcolumn met Jutta Chorus.